

Positievare stemming in de zakelijke dienstverlening

Auteur(s):

Roeland Engelen

Verschenen in:

ESB, 89e jaargang, nr. 4440, pagina 405, 20 augustus 2004

Rubriek:

Statistiek

Trefwoord(en):

De zakelijke dienstverlening omvat een breed scala van bedrijfsklassen, zoals de verhuur van en handel in onroerend goed, de it-sector, juridische en economische dienstverlening, architecten- en ingenieursbureau's, uitzendbureau's en schoonmaakbedrijven. In de zakelijke dienstverlening waren in 2003 in totaal 1,3 miljoen mensen werkzaam.

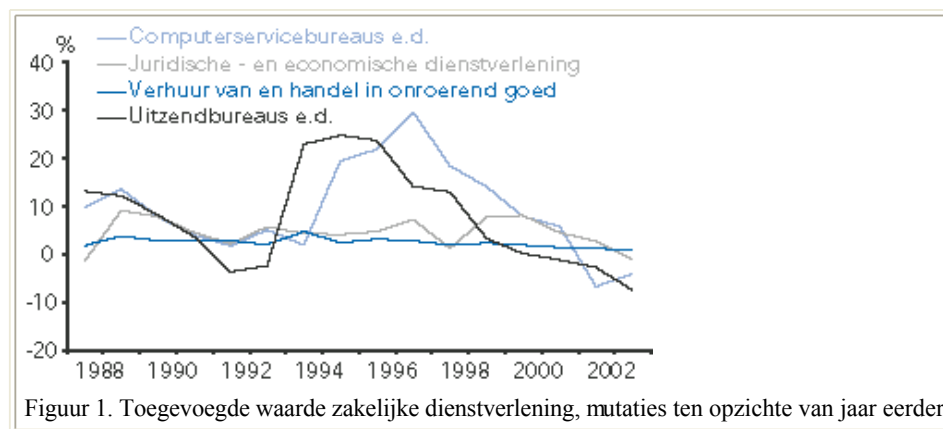
Opmars zakelijke dienstverlening

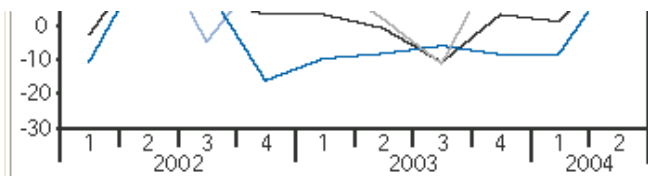
Sinds het midden van de jaren negentig is de zakelijke dienstverlening, gemeten naar de bijdrage aan het bruto binnenlands product, de grootste bedrijfstak in de Nederlandse economie. In de afgelopen tien jaar is het aantal bedrijven in de zakelijke dienstverlening bijna verdubbeld. Momenteel is één op de vijf bedrijven actief in deze branche. Ook het aantal personen werkzaam in de dienstverlening is de afgelopen jaren flink gestegen. Het aandeel van de zakelijke dienstverlening in het totaal aantal arbeidsjaren van de economie steeg van negen procent in 1987 naar zestien procent in 2003. Bijna de helft van de totale uitbreiding van de werkgelegenheid met één miljoen arbeidsjaren in de jaren negentig is in de zakelijke dienstverlening tot stand gekomen.

De verslechterde economische situatie in het begin van deze eeuw bracht ook de zakelijke dienstverlening in mineur. Vanaf het vierde kwartaal van 2000 was de bijdrage van de uitzendbureau's aan de economische groei negatief. Vanaf het tweede kwartaal van 2002 leverde ook de overige zakelijke dienstverlening een negatieve bijdrage aan het bpd.

Voorzichtige tekenen van herstel

Hoewel de ondernemers in de zakelijke dienstverlening als geheel de omzet en opdrachten de afgelopen maanden nog zagen teruglopen, zijn er tekenen van herstel. Gezien het toegenomen belang van de zakelijke dienstverlening in de economie, is dit tevens van belang voor een algemeen herstel. In de eerste twee kwartalen van 2004 waren de ondernemers positief gestemd over de verwachte omzet en opdrachten in de komende periode. Ook de orderontvangst werd steeds minder negatief beoordeeld. Een steeds groter aantal ondernemers gaf aan te verwachten dat het personeelsbestand niet verder terug zal lopen. Eén op de vijf ondernemers zei nog wel te denken aan een afname van het aantal werknemers. Ook meldde nog vier op de negen ondernemers negatief gestemd te zijn over het economisch klimaat. [figuur 1](#) [figuur 2](#)

Figuur 2. Verwachte opdrachten voor het komend kwartaal, saldo percentage positieve en negatieve antwoorden